

240415

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Diarienummer LI2023/03919

Remissvar kring Inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037

li.remissvar@regeringskansliet.se och

li.nationellplan@regeringskansliet.se.

Detta remissvar är utarbetat av Kungliga Automobil Klubbens (KAK) expertråd under ledning av ordförande Anders Ydstedt.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mai
info@kak.se

Telefon
08-678 00 55

Remissvar: Inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037

Sammanfattning

KAK tillstyrker planen, men vill göra följande medskick:

- Prognoserna som pekar mot ökat trafikarbete ska ligga till grund för planeringen.
- Kvaliteten på infrastrukturen måste förbättras och underhåll måste prioriteras. Ökad ram behövs för att möta behoven av investeringar och underhåll av väginfrastrukturen.
- Arbetet för minimerade trafikstörningar vid underhåll och utbyggnad måste intensifieras.

Förslaget

Inriktningsplaneringen utgör det första steget mot en ny nationell plan och länsplaner, och syftar till att ge ett underlag till regeringens infrastrukturproposition. Trafikverket anser sammantaget att det är angeläget att rusta, effektivisera och modernisera den befintliga infrastrukturen, vidta åtgärder för att klara dels klimat- och trafiksäkerhetsmålen, dels klimatförändringar och yttre hot och att hushålla med resurser genom att minska kostnader, prioritera noga och besluta om nya satsningar först när kostnader och nyttor är väl utredda.

Bakgrund

Kungliga Automobilklubben (KAK) har alltsedan bildandet 1903 arbetat för att "främja bilismens sunda utveckling". Vårt grundsyfte är alltså att skapa goda förutsättningar för att bilismen hela tiden ska bli bättre och fylla människors behov av mobilitet. Som bilklubb har KAK konsumentens perspektiv på frågor som rör mobilitet. Vår uppgift är att påpeka vad som kan göras bättre vad gäller samhällsplaneringen för bilen och hur bilen som maskin kan utvecklas.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mai
info@kak.se

Telefon
08-678 00 55

KAK:s synpunkter på inriktningsunderlaget

Resor är välstånd och bilen grunden för persontransporterna

Precis som Trafikverket anger är syftet med transportsystemet att skapa tillgänglighet: att göra det lätt för människor och företag att nå ett rikt utbud av aktiviteter, arbetsplatser, service, leverantörer och kunder. Därför måste alla aktörer i samhället - både konsumenter tillverkare, politiker och myndigheter- ta sitt ansvar för att bidra till en positiv utveckling och ökad mobilitet i samhället. Bättre tillgänglighet gör det möjligt för människor och företag att specialisera sig och att dela resurser, erfarenheter och idéer, vilket ökar både livskvalitet och ekonomisk tillväxt.

Transportsektorn består av olika sammanlänkade delar. De fyller olika funktioner och täcker olika behov i samhället. Inget av dem kan plockas bort, då faller det hela samman. Som enskilda individer rör vi oss mellan flera olika trafikslag dagligen. Vi kanske åker bil till pendeltåget för att sedan gå från stationen till arbetsplatsen. Samhället skulle inte fungera en dag utan transporter.

Samtidigt är personbilens flexibilitet svårslagen och därför dominerar den personresorna i dagsläget. Nio av tio personresor görs på väg och åtta av tio görs med bil. Detta måste naturligtvis planeringen ta hänsyn till. Därför är det mycket välkommet att planeringsunderlaget så tydligt tar sitt avstamp i de basprognoser som Trafikverket tar fram. Där beskriver man att resandets och transporternas övergripande fördelning och trender i huvudsak är stabila sedan lång tid tillbaka. Prognoserna tyder också på en fortsatt ökning av resande och transporter, huvudsakligen i linje med den historiska utvecklingen. Bilresandet beräknas öka med omkring 25 procent till 2040. Detta måste man ta höjd för. Transporter är välstånd och därför ska transporter underlättas. Då behöver infrastrukturen underhållas och byggas ut. Alla tankar på minskat transportarbete bör avvisas.

Kvaliteten på infrastrukturen måste förbättras

Det är allmänt känt att kvaliteten på den svenska infrastrukturen lämnar mycket i övrigt att önska. Underhållsmedlen har under lång tid varit lägre än vad som krävts för att hålla infrastrukturen i gott skick. Redan inför föregående planprocess varnade Trafikverket för resurstilldelningen och de tänkta prioriteringarna skulle komma att leda till ytterligare försämring av kvaliteten på vägnätet och annan infrastruktur.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mai
info@kak.se

Telefon
08-678 00 55

Mot bakgrund av detta är det mycket välkommet att liggande planeringsunderlag har ett större fokus på underhåll. Detta måste prioriteras framför stora nya projekt. Det är också samhällsekonomiskt lönsamt att satsa på förebyggande underhåll, då akutunderhåll tenderar att bli dyrare, även om detta naturligtvis också behövs. Men att ta vara på det man har är smart hushållande med resurserna. Framtidens transporter kommer i allt väsentligt att framföras på dagens infrastruktur. Här kan mer också göras för att effektivisera och förbättra underhållet genom mer forskning och utveckling. Det finns tydliga tecken på vägforskningen är eftersatt i Sverige och här måste nya initiativ tas för att förbättra situationen. Mer forskning bör utföras av externa aktörer och lyftas ut från Trafikverket.

Säkerheten framför allt

KAK välkomnar också ökade medel för att nå trafiksäkerhetsmålet. Fordonen blir allt säkrare, vilket bilisterna är med och betalar för som konsumenter. Då är det viktigt att staten tar sitt ansvar för säkrare infrastruktur. Satsningarna på mötesseparering av vägar ökas betydligt, särskilt på det regionala vägnätet, vilket är bra. Ytterligare resurser kommer dock med största sannolikhet att krävas om nollvisionens mål och etappmål ska nås. Detta är att föredra framför sänkta hastigheter och annat som gör trafikflöden mindre effektiva.

Minimerade trafikstörningar vid underhåll och utbyggnad

Trafiksäkerheten kräver mer underhåll och bättre utbyggd infrastruktur, men också att själva infrastrukturarbetena sköts på ett så effektivt sätt som möjligt där trafikstörningar minimeras. Beställare bör bli ännu bättre på att hitta alternativlösningar och ställa högre krav på kortare byggtider. Det senare kan ske genom att arbeta i skift och alla dagar i veckan. Genomförande av byggprojekt får inte heller fördröjas av beställarens budgetår. Om möjligt bör även underhåll och byggen i ännu större utsträckning ske på tider på året och dygnet när de stör minst.

Det ska alltid finnas information om varför och hur länge ett bygge äger rum. Det som absolut måste undvikas är avstängningar eller begränsningar där det inte på sker någon som helst verksamhet. När bilister ser begränsningar i framkomligheten utan att det pågår något vägarbete ökar risken för att den viktiga vaksamheten vid vägbyggen avtrubbas. Snabbare och effektivare vägbyggen är därför angeläget både för framkomlighet och för ökad trafiksäkerhet. Mycket görs ju redan nu men vi kan bli ännu bättre.

Planeringsprocessen

Postadress:	Besöksadress:	Internet	E-mai	Telefon
Box 56038	Villa Godthem	www.kak.se	info@kak.se	08-678 00 55
102 17 Stockholm	Rosendalsvägen 9			
	Stockholm			

När det gäller den övergripande planeringen pekar Trafikverket på risken att stora nya projekt tränger undan mindre sådana, liksom än mer akuta behov av underhåll och utbyggnad. Det är inte alltid lätt att bedöma ett projekt utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv inledningsvis och har ett projekt väl kommit med i plan så lyfts det sällan ut. Om ett projekt visar sig alltför olönsamt samtidigt som det finns mer akut angelägna projekt bör de kunna lyftas ut ur planen mycket oftare än vad som görs idag. Det är framför allt under planeringskedet som kostnaderna ökar, och det handlar främst om att en mindre andel av projekten blir dyrare – inte att alla projekt, vilket Trafikverket också påpekar. Det är dessa få projekt som ibland bör senareläggas eller fasas ut. Frågan är om Trafikverket klarar att agera grindvakt mot denna typ av projekt och kanske är det dags att överväga en annan planeringsmodell framöver.

KAK menar också att planeringen utifrån fyrstegsprincipen är en av orsakerna till varför infrastrukturen idag är undermålig på många håll och att kapaciteten inte byggts ut i en takt som vore önskvärdt. Fyrstegsprincipen utgår ifrån att nybyggnation alltid är det sista alternativet. Mer ny infrastruktur behövs dock i takt med transportarbetet ökar, vilket alla prognoser pekar på. Därför borde också nybyggnation vara ett bra alternativ oftare än vad som är fallet i dagsläget.

Ökad ram behövs

I frågan om ramnivån menar KAK naturligtvis att +20-procentsnivån är det bästa alternativet som bäst svarar mot behovs som finns av både underhåll och instyrningar av infrastrukturen. I alternativet med +192 miljarder kronor skapas möjlighet att återta det eftersatta underhållet så långt det är genomförbart samt bygga ut BK4-nätet fullt ut. Därutöver finns ett utrymme på ca 10 miljarder för ytterligare satsningar.

Framtiden saknas

I avsnittet framtida satsningar saknas vägobjekt, förutom elvägar. Med tanke på prognoserna om fortsatt ökad vägtrafik där på sikt elektrifieringen kommer att sänka den rörliga kostnaden ytterligare anser KAK att det finns behov att överväga mer och fler vägsatsningar. Studier av ett separat vägstråk mellan Stockholm, Göteborg och Malmö anpassad för autonom bil- och lastbilstrafik borde initieras.

Postadress:
Box 56038
102 17 Stockholm

Besöksadress:
Villa Godthem
Rosendalsvägen 9
Stockholm

Internet
www.kak.se

E-mai Telefon
info@kak.se 08-678 00 55